

Ankara

Ankara (régiesen *Angora*) 1923 óta Törökország fővárosa, második legnagyobb városa Isztambul után, valamint az ország egyik legnagyobb egyetemi városa. Népessége 2017-ben 5 445 026 fő, tengerszint feletti magassága átlagosan 938 m. A város egyben Ankara tartomány székhelye is. Itt székel a parlament és itt, a város Yenisehir negyedében vannak a fontosabb minisztériumok, nagykövetségek is.

Ankarában nyugszik monumentális mauzóleumban, az Anıtkabirban Mustafa Kemal Atatürk, a köztársaság alapítója. Ankara egészen a köztársaság alapításáig jelentéktelen kisváros volt, azután kezdett rohamosan fejlődni, hogy Atatürk 1923-ban fővárossá tette, mivel a hegyek közt sokkal jobban védhető helyen fekszik, mint Isztambul.

Elnevezése

A mai Ankara helyén az első olyan települést, melynek nevét is ismerjük, i. e. 1200-ban a hettiták alapították Ankuvasz (*Ankuwaš*) néven. A frígek Ancyrának nevezték, a klasszikus és hellenisztikus korszakokban pedig Ἀγκυρα volt a neve. A bizánciak Unguriyének nevezték el, ami az angóramecske tenyésztésének hatására fokozatosan Angorára változott. 1923-tól, a köztársaság kikiáltásától az ország fővárosa, a török parlament és a külföldi nagykövetségek székhelye. Az Ankara nevet 1930 óta viseli.

Földrajza

Ankara az Eurázsiai-hegységrendszerhez tartozó, magashegységekből álló úgynevezett İzmir-Ankara-Erzincan szutúra mentén helyezkedik el, ezért a vidéken gyakoriak a földrengések. A város maga egy medencében fekszik, meredek és sziklás dombra épült, 152,5 méterrel az Engeri Su, a Sakarya (*Sangarius*) folyó mellékfolyójának bal partján elhelyezkedő síkság fölött, 850-900 méterrel a tengerszint felett. A város északi szélesség 39°52'30", keleti hosszúság 32°52' mentén helyezkedik el. Éghajlata kontinentális, hideg, csapadékos téllal és forró, száraz nyárral; egyaránt hat rá a közép-anatóliai időjárás és a fekete-tengeri. Eső leginkább tavasszal és ősszel hullik, egyébként az ország egyik legszárazabb vidéke. Az eddigi legmagasabb hőmérsékletet (41,2 °C) 2000. július 30-án regisztrálták. Az eddigi legalacsonyabb hőmérsékletet (-32,9 °C) 1942. január 16-án mérték.

Ankara éghajlati jellemzői

Hónap	Jan.	Feb.	Már.	Ápr.	Máj.	Jún.	Júl.	Aug.	Szep.	Okt.	Nov.	Dec.	Év
Rekord max. hőmérséklet (°C)	16,6	19,9	25,7	30,3	33	37	41,2	39	35,2	32,2	24,4	18	41,2
Átlagos max. hőmérséklet (°C)	4,3	6,5	11,6	17	22	26,3	30	29,8	25,9	19,7	12,3	6,1	17,7
Átlag-hőmérséklet (°C)	0,4	1,9	6	11,2	15,9	19,9	23,4	22,9	18,5	12,9	6,6	2,3	11,9
Átlagos min. hőmérséklet (°C)	-2,9	-2,2	0,8	5,7	9,6	12,9	16	15,8	11,7	7,3	2,2	-0,8	6,4
Rekord min. hőmérséklet (°C)	-32,9	-21,5	-19,2	-6,7	-1,6	5	6,8	7,2	2,8	-3,4	-8,8	-14,6	-32,9
Napi napsütéses órák száma	3	4	6	6	9	10	11	11	9	7	4	2	7

Demográfiai adatok

Ankara lakossága a 2000-es adatok szerint 3 597 662 fő volt, a városba ebben az évben 90 ezerrel többen települtek, mint amennyien elköltöztek. A 2007-es népszámlálási adatok szerint Ankarában él a török lakosság 6,3%-a. 2007-ben hétezer külföldi élt a városban. A népsűrűség ekkor 163 fő/km² volt. A lakosság 53%-a született Ankarában, a további 47%-ból legtöbben Çorum, Yozgat és Çankiri tartományokban születtek.

2018-as adatok alapján az agglomerációnak 5,5 millió fő lakosa volt.

Városkép

Amikor Ankara 1923-ban fővárosi rangra emelkedett, Atatürk külföldi építészeket kért fel a várostervezésre, akiket a német Hermann Jansen professzor, Berlin főépítésze vezetett. Jansen németesen egyszerű, szigorú struktúrájú és formavilágú tervet készített az új főváros számára, ami szöges ellentétben állt a város oszmán stílusú építészetével. Az állami épületeken Walter Gropius híres Bauhaus iskolájának 1923 és 1935 közötti stílushatása tükröződik.

Az 1950-es években a várostervezés hektikussá vált, Jansen tervei szerint ugyanis 12 négyzetméternyi zöld terület jutott volna minden egyes lakosra, azonban az egyre növekvő város ezekre a területekre is építkezni kezdett. Jansen eredeti tervei szerint a város lakossága nem haladta volna meg a 300 000 főt, ezt azonban Ankara hamar felülmúlta. Az 1960-as években az egyre növekvő lakosság miatt a város elkezdett terjeszkedni olyan területekre, amelyek nem ideális lakóterületek, a hegyekkel körülvett részen ugyanis megreked a levegő, emiatt nő a szennyezettség is. Ankara vezetése igyekszik kiküszöbölni a problémákat, parkok és zöld területek létesítésével elérték, hogy 2008-ra az egy főre jutó zöld terület nagysága elérte a 14,96 m²-t, ami felülmúlja Jansen eredeti terveit is.

A Kocatepe mecset

A város építészeti stílusát Jansen terve, a külföldi építészek és az Első Nemzeti Építészeti Mozgalom török építészete határozta meg, utóbbi oszmán hagyományokat kívánt új formába önteni, amely főként a homlokzatok kőfaragványaiban és csempedíszítéseiben nyilvánult meg. Az ankarai egyetemeken tanító külföldi építészek ezzel szemben egyszerű, funkcionális, díszítetlen, hatalmas ablakokkal rendelkező modern épületeket terveztek. Jansen 1923-as terve alapján két hatalmas sugárút – a Gazi és az İstasyon – épült, melyek egy T alakú kereszteződésben találkoznak, itt Atatürk szobra jelképezi a város középpontját. A Gazi sugárút adja a város észak-déli tengelyét, míg az İstasyon sugárút a vasútállomást köti össze a Gazi sugárúttal kelet felé haladva. Az İstasyon sugárút két oldalán áll a kormányzati épületek többsége. Az új városrészek kiépítésekor gondosan ügyeltek a több száz éves oszmán kori épületeknek otthont adó régi Ankara megőrzésére. Az 1940-es évektől az 1960-as évekig a Második Nemzeti Építészeti Mozgalom képviselői folytatták az első mozgalom által kezdett építészeti hagyományokat, valamivel kevesebb díszítettséggel és modernebb formavilággal. A korszak legmonumentálisabb építménye Anıtkabir, Atatürk nyughelye. Az 1980-as és 90-es években a külföldi irányvonalakat követve a városban számos neoklasszicista, arabeszk és expresszionista épületet emeltek.

A városban az 1950-es évek óta óriási problémát jelentenek az úgynevezett gecekondu („*egy éjszaka alatt épült*”), illegális, többnyire sietősen és építészeti szempontból kifogásolható módon felhúzott lakóépületek, amelyek felett az első évtizedekben a hatóságok szemet hunytak. Ezek az épületek ma csaknem a lakosság felének adnak otthont. Az egyes kerületi önkormányzatok néhol a magántőke bevonásával igyekeznek átformálni és korszerűsíteni a gecekondu-lakótelepeket.

A városképhez hozzátartoznak a mecsetek is, Ankarában több nagy mecset található. A Kocatepe-mecset a 20. század végén épült, klasszikus oszmán stílusban, melynek jellegzetessége a négy minaret. A mecset méretéből és elhelyezkedéséből adódóan Ankara központjából bárhonnan jól látható. A Hacı Bayram-mecset: az Ulus negyedben található, közvetlenül Augustus temploma mellett; a 15. század elején épült szeldzsuk török stílusban. A 16. században Szinán tervei alapján helyreállították, a 18. században pedig Kütahyából származó csempével díszítették. A mecsetet Hacı Bayramról, egy szúfi rend alapítójáról nevezték el, akinek sírja a mecset mellett található. Nevezetes még a 13. században, szeldzsuk stílusban épült Aslanhane-mecset és a 12. századi Alaaddin-mecset, melyek a citadella közelében találhatók.

Turizmus

Ankara nem tartozik a hagyományos értelemben vett turistacélpontok közé, az ide érkező belföldi és külföldi turisták száma lényegesen kevesebb, mint például a török riviérán vagy Isztambulban. Ehhez a város fekvése és adminisztratív fővárosi funkciója is hozzájárul. 2001-ben a hivatalos szervek adatai szerint 208 ezer külföldi és 500 ezer török állampolgár érkezett az Esenboğa nemzetközi repülőtérre. A városba érkezők közül mindössze 8977-en jelentkeztek turisztikai információs pontoknál.

Kulturális turizmus

Ankarában a kulturális turizmus főként a múzeumokra koncentrálódik, az itteni történeti és régészeti múzeumokban rengeteg értékes, ősi anatóliai leletet állítottak ki. Ezen kívül a régi városrészben számos történelmi műemlék található, úgy mint az ősi római, bizánci és oszmán török stílusú épületek és a keskeny, kanyargós utcák. A nevezetességek közül kiemelkedik Augustus császár

temploma, melynek falán található a híres Monumentum Ancyranum. Itt emelkedik az ankarai vár, aminek elődjét valószínűleg az i. e. 2. században emelték, később a rómaiak újjáépítették, a bizánciak pedig a belső várrészt építették hozzá. A valaha húsz bástyás várból kevés maradt fent az utókor számára. A régi városrész ékkövei a 15. századi hammamok (*törökfürdők*) és a római fürdők. Ugyancsak sok, a 13. és 19. század között épült mecset található a városban, ilyen például a 15. század elején épült Hacı Bayram mecset. A 20. században épült dzsámik közül a legnagyobb a Kocatepe-mecset.

A Hacı Bayram mecset

A főváros egyik legnagyobb látnivalója Anıtkabir, mely az Anittepe városrészben egy dombon található, és mely Mustafa Kemal Atatürk, a Török Köztársaság alapítója, első elnöke és legnagyobb reformere mauzóleuma. 1953-ban fejezték be, stílusában modern és ókori elemek keverednek. A szomszédos múzeumban megtalálhatóak Atatürk emlékei: levelei, személyes tárgyai, fényképei, valamint az államelnök viaszszobra is. A mauzóleum minden nap nyitva tart, a múzeum hétfő kivételével minden nap.

2005 májusában adták át az Estergon Kalesi-t, ami az esztergomi vár és bazilika rekonstrukciója a török fővárosban, és kulturális központként funkcionál.

A város legmagasabb pontján áll az Atakule-torony, melynek tetején egy forgó étterem található.

További turisztikai célpontok

Ankara, mivel otthont ad a minisztériumoknak és a kormányzati adminisztrációnak, a konferenciaturizmus egyik célpontja. A városban számos szálloda és konferenciaközpont található.

A téli sportok kedvelői 18 km-re Ankarától találják az Elmadağ Síközpontot. A síközpont január és március között tart nyitva, a hó 30–60 centiméteres, a pálya könnyű és közepes nehézségi fokozatú. A környező hegyek és patakos völgyek a túrázók kedvelt célpontjai. A városhoz közel fekvő folyóvizeknél és tavaknál népszerű a horgászat. Ankara környékén számos, bizánc kori barlang található, melyekben számos korabeli barlanglakást és egy keresztény templomot is megtekinthetnek a látogatók.

A város környékén, a Soğuksu Nemzet Parkban számos növény és állatfaj, köztük több keselyűfajta is él.

Oktatás

Ankara igazi egyetemváros, összesen tizenkét felsőoktatási intézménnyel rendelkezik, ezek közül négy egyeteme és két katonai akadémiája állami tulajdonú, hat pedig magánegyetem. Ankara egyetemeit rendszerint a legjobbak között tartják számon, egy 2001-ben végzett kutatás szerint az Ankara Egyetem, a Közel-keleti Műszaki Egyetem, a Hacettepe Egyetem és a Gazi Egyetem az ország tíz legjobb egyeteme közé tartozik.

Az állami egyetemek közül az Ankarai Egyetem (*Ankara Üniversitesi*) a legrégebbi, melynek jogi karát még Atatürk alapította 1925-ben, maga az egyetem 1946-ban jött létre. Az ország egyik legjobb műszaki egyetemeként tartják számon a Közel-keleti Műszaki Egyetemet (*Orta Doğu Teknik Üniversitesi, ODTÜ*). Törökország legnagyobb presztízssű magánegyetemei közé tartozik a Bilkent Egyetem, melyet 2007-ben az amerikai Newsweek hetilap a világ 500 legjobb egyeteme közé sorolt.

- Állami egyetemek
  - ⊙ Ankarai Egyetem (*Ankara Üniversitesi*)
  - ⊙ Gazi Egyetem (*Gazi Üniversitesi*)
  - ⊙ Hacettepe Egyetem (*Hacettepe Üniversitesi*)
  - ⊙ Közel-keleti Műszaki Egyetem (*Orta Doğu Teknik Üniversitesi; ODTÜ*)
- Magánegyetemek
  - ⊙ Atılım Egyetem (*Atılım Üniversitesi*)
  - ⊙ Fővárosi Egyetem (*Başkent Üniversitesi*)
  - ⊙ Bilkent Egyetem (*Bilkent Üniversitesi*)
  - ⊙ Çankaya Egyetem (*Çankaya Üniversitesi*)
  - ⊙ TOBB Közgazdaságtudományi és Műszaki Egyetem (*TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi*)
  - ⊙ Ufuk Egyetem (*Ufuk Üniversitesi*)
  - ⊙ Katonai Akadémiák
  - ⊙ Gülhane Katonai Orvosi Akadémia (*Gülhane Askeri Tıp Akademisi*)
  - ⊙ Kara Harp Akadémia (*Kara Harp Okulu*)

Testvérvárosok

- Addisz-Abeba (*Etiópia*), 2006
- Asgabat (*Türkmenisztán*), 1994
- Asztana (*Kazahsztán*), 2001
- Biskek (*Kirgizisztán*), 1992
- Bukarest (*Románia*), 1998
- Budapest (*Magyarország*), 1992
- Chişinău (*Moldova*), 2004
- Dipkarpaz (*Észak-Ciprus*), 1982
- Dusanbe (*Tádzsikisztán*), 2003
- Vietnám Hanoi (*Vietnám*), 1998
- Havanna (*Kuba*), 1993
- Iszlamabad (*Pakisztán*), 1982
- Kabul (*Afganisztán*), 2003
- Kazany (*Tatárország*), 2005
- Kairó (*Egyiptom*), 2004
- Kijev (*Ukrajna*), 1993
- Kinshasa (*Kongó*), 2005
- Khartoum (*Szudán*), 1992
- Kuala Lumpur (*Malajzia*), 1984
- Kuvaitváros (*Kuvait*), 1994
- Lefkoşa (*Észak-Ciprus*), 1989
- Manáma (*Bahrein*), 2000
- Minszk (*Fehéroroszország*), 2007
- Mogadishu (*Szómália*), 2000
- Moszkva (*Oroszország*), 1992
- Peking (*Kína*), 1990
- Pristina (*Koszovo*), 2005
- Damaszkusz (*Szíría*), 2004
- Szanaa (*Jemen*), 2004
- Santiago (*Chile*), 2000
- Szarajevó (*Bosznia-Herzegovina*), 1994
- Szöul (*Dél-Korea*), 1971
- Szkopje (*Macedónia*), 1995
- Szófia (*Bulgária*), 1992
- Taskent (*Üzbegisztán*), 2004
- Tbiliszi (*Grúzia*), 1996
- Tírana (*Albánia*), 1995
- Ufa (*Oroszország*), 1997
- Ulánbátor (*Mongólia*), 2003
- Zágráb (*Horvátország*), 2008

Tartalomjegyzék

Elnevezése _____	1
Földrajza _____	1
Demográfiai adatok _____	2
Városkép _____	2
Turizmus _____	3
Oktatás _____	4
Testvérvárosok _____	5
Tartalomjegyzék _____	6